

Landesbibliothek Oldenburg

Digitalisierung von Drucken

Martini Chemnitii, Doctoris Theologi celeberrimi, Harmonia Quatuor Evangelistarum

Quam ab Eodem feliciter inchoatam ... D. Polycarpus Lyserus, et D.
Johannes Gerhardus, ... Is quidem continuavit, Hic perfecit ; Opus
Eruditionis Stupendæ, Orthodoxorum consensu approbatum, idemque tot
Eruditorum desideriis adhuc expetitur

Qui D. Johannis Gerhardi Continuationis Partes Tertiam, Quartam,
Quintam, Eamque postremam complectitur - Denuo nunc in Lucem prodit,
Cum jndicibus ...

**Gerhard, Johann
Chemnitz, Martin
Leyser, Polycarp**

Hamburgi, MDCCIII

VD18 90617819

Caput CXCLII. Christus Ad Herodem Abducitur Inque Aula Ipsius Irridetur.

urn:nbn:de:gbv:45:1-17617

CAPUT CXCII.

CHRISTUS AD HERODEM ABDUCITUR INQVE
AULA IPSIUS IRRIDETUR.

LUC. 23. v. 5.

RATIO ORDINIS.

Um audirent Pontifices, Pilatum Christo publicum innocentiae testimonium dare, non desistunt à suo proposito, sed repetunt accusationem seditionis, quam confirmant hoc argumento, quòd Christus ex Galilæa oriundus in Galilæa primùm docere cœperit, jam verò ex antea notum esse, Galilæos ad seditionem maxime proclives esse. Pilatus igitur innocentem esse Christum agnoscens, interim tamen odia Pontificum absolute illius sibi conciliare recusans cogitat viam sibi monstratam esse commodam, devolvendi odiosam hanc Christi causam ad forum alterius, videlicet Herodis, qui erat Galilææ tetra-

cha, ideoque ad ipsius iudicium videbatur causa hominis Galilæi propriè pertinere. Hac occasione mittitur Christus ad Regem Herodem, qui propter Paschatis festum Hierosolymis eo tempore agebat, quam abductionem Christi ad aulam Herodis solus Lucas describit, neque quicquam apud Evangelistas reliquos occurrit, quod in serie narrationis illi præponi commodè possit. Quòd enim collatio Christi cum Barraba, ejusque flagellatio huic Historiæ subjungenda sint, colligitur ex eo, quòd Pilatus in explicatione hujus sui consilii ad iudæos dicit: *Misi vos ad Herodem & ecce nihil moris dignum actum est ei, emendatum ergo sive castigatum illum dimittam* Luc. 23. v. 15. & 16.

CHRISTI AD HERODEM ABDUCTIO, EJUSDEMQUE
IN AULA HERODIS ILLUSIO,

LUC. 23.

5. Οἱ δὲ (ἀρχιερεῖς) ἤπιον, λέγοντες, ὅτι αἰασεῖς τὸν λαὸν διδάσκων καθ' ἑλθὲς τῆς Ἰουδαίας δεξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς ὧδε.
6. Πιλάτος δὲ ἀκούσας Γαλιλαίου, ἐπηρώτησε, εἰ ὁ ἀνὴρ ὁ Γαλιλαῖος ἐστίν.
7. Καὶ ἠτιγνὺς ὅτι ἐκ τῆς ἐξουσίας Ἡρώδου ἐστίν, ἀπέπεμψεν αὐτὸν πρὸς Ἡρώδου, ὃς αὐτὸν ἐν Ἱεροσολύμοις ἐν ταύτης τῆς ἡμέρας.
8. Ὁ δὲ Ἡρώδης ἰδὼν τὸν Ἰησοῦν ἐχάρη λίαν, ὅτι ᾄδων ἐξ ἰκανῶν ἰδεῖν αὐτὸν, ἀλλὰ ἔπειθ' ἀπεκρίθη αὐτῷ, καὶ ἠλπίζετο σημεῖον ἰδεῖν ἐκ αὐτοῦ γινόμενον.
9. Ἐπηρώτησεν αὐτὸν ἐν λόγοις ἰκανοῖς αὐτὸς, ὃ δὲν ἀπεκρίνατο αὐτῷ.
10. Ἐισηκούσαν δὲ οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ γραμματεῖς εὐτόμως καταγογγύοντες αὐτῷ.
11. Ἐξέφηνόσας δὲ αὐτὸν ὁ Ἡρώδης πρὸς τοὺς στρατεύμασιν αὐτοῦ καὶ ἐπέταξε τοὺς παλαιῶν αὐτοῦ ἐσθῆτα λαμπρὰν ἀπέπεμψεν αὐτὸν τῷ Πιλάτῳ.
12. Ἐγένοντο δὲ φίλοι, ὅτε Πιλάτος καὶ ὁ Ἡρώδης ἐν αὐτῇ τῇ ἡμέρᾳ μετ' ἀλλήλων, πρὸς ἄλληλους ἔχθησαν ὅτις πρὸς αὐτοῦ.

5. At illi (summi Sacerdotes) irvalescebant dicentes, comovet populum, docens per universam Judæam exorsus à Galilæa usq; ad hunc locum.
6. Pilatus autem audiens mentionem Galilææ interrogavit, num homo Galilæus esset.
7. Et ut cognovit, quod ad Herodis ditionem pertineret, remisit eum ad Herodem, qui & ipse Hierosolymis erat per id tempus.
8. Herodes autem viso Jesu gavissus est valde. Tenebatur enim multo jam tempore cupiditate videndi illum, eò quod audiret multa de illo & sperabat se signum aliquod visurum ab eo fieri.
9. Interrogabat autem eum multis sermonibus, ad ipse nihil illi respondebat.
10. Stabant autem Principes Sacerdotum & Scribae acriter accusantes eum.
11. Sprevit autem illum Herodes cum exercitibus suis, cumq; illuisset, indutum veste splendida remisit illum ad Pilatum.
12. Et facti sunt amici inter sese Pilatus & Herodes in eodem die, nam antea simul ac inter eos intercesserant.

Exegesis hujus Historiæ.

Quod discipulis suis prædicit Christus Matth. 10. v. 17. & 18. *Tradent vos in Concilia & in Synagogis vestris flagellabunt vos, & ad Præsides ac Reges ducemini propter me, id in seipso omnium piorum*

Confessorum Magistro ac capite prius experiri voluit, siquidem in Historia passionis traditus primum fuit in Concilium Sacerdotum, deinde ductus ad Præsidem Romanum, tandem etiam ad Re-

ad Regem Herodem, quod factum ab hostibus sine potissimum eo, ut in publicum contemptum apud omnes adduceretur, sed conversâ rerum facie mirabili Dei providentiâ contigit, ut Christi innocentia, quod maioribus criminibus apud diversos iudices oneraretur, eò magis in lucem prorumperet, sicut herba quò magis teritur, eò suaviorem odorem spirat. Consideranda autem sunt in hac pericope,

I. *Occasio deductionis Christi ad Herodem.* Summi Pontifices cum audirent publicum innocentia testimonium Christo à Pilato Præsidi dari, ac metuendum viderent, ne dimitteretur liber, denuò urgent accusationis suæ capita & silentium Christi pro se interpretantur, quò ad objecta crimina solide respondere nequeat, ac proinde tacere malit, quam quicquam pro se dicere. Silebat Christi innocentia, sed non silebat Pontificum impudentia, imalescebant enim, dicentes; *Commoveet populum docens per universam Judæam exorsus à Galilæa usque ad hunc locum*, ἐπιρρυσίν significat vires sumere, invalescere ἐπιρρυσίν χεῖρ. est manu prevalere & robustum esse Eccl. 29. vers. 1. ἐπιρρυσίν ὄπλοις καὶ δυνάμει imalescere armis & viribus 1. Maccab. 6. vers. 6. Videbatur improbitas Pontificum publico Præsidi de innocentia Christi testimonio superata & devicta, sed illi magis roborant se armis impudentia, mendacii & calumnia. Ac quia verbum ἰρρυσίν & ἐπιρρυσίν etiam in significatione activa usurpatur, ideo per τὸ ἐπιρρυσίν, Evangelista innuit, quòd violento quodam impetu Pilatum adorti fuerint & vim quasi intulerint ipsi suis accusationibus, quam enim auctoritatem Pontifices gradu dignitatis, Pharisei autem opinione sanctitatis obtinuerint, notum est ex Josepho lib. 18. antiq. Judaic. cap. 2. & lib. 1. de bello Judaico cap. 4. Syrus habet verbum πρὶν ἀμῶν, acclamavit. Sensus igitur est, quòd clamoribus impetrare voluerint illud, quod rationibus obtinere non poterant, sicut solent importuni accusatores veris probationibus destituti inconditis clamoribus iudicem obtundere. *Commoveet*, inquiunt; *populum docens per universam Judæam exorsus à Galilæa usque ad hunc locum*, ἀναστρέφει est concitare, conturbare, item persuadere, concitare, ac peculiariter de terræ motu live concussione usurpatur. Suidas exponit per ἀναστρέφειν ἀναπέθετον καὶ πῶρος μάχην ἐρεθίζον ad pugnam incitare. Syrus habet verbum ὠρῶν in Piel, *turbavit*, cum tumultu quodam commovit, adversus alterum conjuravit, quo verbo utitur Thargum. Exod. 14. vers. 24. de turbatione facta in castris Ægyptiorum ac Jerem. 51. vers. 7. de seditiosis tumultibus gentium. Hoc igitur sibi volunt suâ accusatione Pontifices, quòd Christus novis ac seditiosis doctrinis populum in Galilæa & Judæa commoverit. In verbis ἀρξάμενος ἀπὸ τῆς Γαλιλαίας εἰς ἄστυ καὶ εἰς ἄστυ ἐλθέτω. Nam post Γαλιλαίας suppleendum καὶ πρὸς ἑσθὲν progrediens seu pergens. Similis ellipsis occurrit Matth. 2. v. 26. Qui statuunt, Christum non solum seditiosis, sed etiam hæreseos coram Pilato fuisse accusatum, dicunt, Pontifices hoc loco accusationem de hæresi prætermittunt, cum intelligant Pilatum non affici religionis curâ, & seditiosis crimen denuò urgere. Sed quia ostendimus superius, omnia accusationis capita eò spectare, quòd seditiosis & affectati regni Christum

voluerint reum peragere, ideo simpliciter dicendum, quòd accusationem de seditiosis denuò repetant & inculcent. Omnia verò ad invidiam singularem Christo concitandam fuerunt comparata. Non dicunt in præterito *concitavit* populum, sed in præterito *concitavit*, ut intelligendum relinquunt non de uno solum seditiosis actu Christum accusari, sed totam illius vitam fuisse seditiosam, quòd per omnem vitam nihil aliud egerit, quàm quòd seditiosis concitavit. Et quia Christus doctrinâ suâ peculiarem auctoritatem apud populum sibi comparavit, cujus rei fama procul dubio ad Pilati aures pervenerat, ideo illud ipsum, quòd vel gratiam vel veniam apud Præsidem ipsi conciliare poterat, in ipsius perniciem vertunt, quando mentiuntur ad seditiosis tantum spectasse doctrinam. Addunt insuper, quòd Christus non uno loco docuerit, sed per totam Judæam more seditiosorum Pseudoprophetarum virus suum sparserit. Ipsâ quoque Galilæa mentione Præsidi animum vellicare Christo adversum reddere cupiunt. Galilæi enim præ cæteris proclives erant ad seditiosis & jugi Romanis impatientes. Luc. 13. v. 1. mentio fit quorundam seditiosorum Galilæorum, quorum sanguinem miscuerat Pilatus cum sacrificiis. Act. 5. v. 37. mentio fit Judæi Galilæi, qui in diebus Διοτρεφῆς averterit populum & hoc nomine cum omnibus factioni suæ addictis extinctus sit. Totam Historiam hujus seditiosi Galilæi ex oppido Gamala oriundi plenius describit Josephus lib. 18. antiq. Judaic. c. 11. Potest etiam cogitari, quòd Galilæa appellatione onus probandi à se rejicere velint, siquidem Galilæa in extremis terræ Judaicæ partibus fuit sita, gentium regionibus vicina, unde etiam vocatur *Galia gentium*. Matth. cap. 4. vers. 15. hoc ergo volunt dicere. Si nondum aliquid intellexisti de seditiosis ipsius molitionibus, id inde est, quòd in Galilæa primum docere cœperit. Jam verò Hierosolymam usque Judææ metropolin progressus est, quam ante paucos dies ingressu suo regio non mediocriter commovit, eò enim potissimum collimare Pontifices inde colligitur, quòd Matthæus testatur, *commotam fuisse totam civitatem, cum Christus intrasset Hierosolymam* ἐσείσθη πόλις καὶ ἡ πόλις cap. 21. vers. 10. ubi idem verbum εἰσείσθη usurpatur, quòd Pontifices hoc loco repetunt. Poterant etiam accusationi suæ colorem aliquem quærere ex eo, quòd Christus in Galilæa educatus initium prædicationis suæ in ea fecerat, eamque totam prædicatione suâ pertransierat Luc. 2. vers. 51. descendit cum parentibus suis in Nazareth urbem Galilææ, in qua educatur. Matth. 17. vers. 27. solvit didrachma Capernaumi, in qua videtur habuisse jus civitatis, unde vocatur ipse *ἰδὴ πόλις* Matth. 9. v. 1. Educatus in Galilæa per triginta annos initium prædicationis suæ in ea faciens primo statim ministerii anno circumviit totam Galilæam docens in Synagogis & prædicans Evangelium regni. Matth. 4. vers. 23. paulò ante passionem, cum proficisceretur Hierosolymam transiit denuò per mediam Samaritam & Galilæam. Luc. 17. vers. 11. inde discipuli ejus vocantur *Galilæi* Joh. 7. vers. 52. quia Apostoli plerique omnes ex Galilæa erant oriundi. Cur verò Samariæ non meminerunt? vel nomen Judææ generaliter usurpant pro tota regione Judæorum, quæ etiam Samaritam complectitur, unde notanter dicunt

cunt καὶ ὁ λαὸς τῆς Γαλιλαίας, Galilææ verò mentionem faciunt in specie, quia in ea maximam vitæ ac ministerii partem transegerat, vel odio illius populi nullam Samariæ mentionem faciunt Luc. 9. v. 53. Joh. 4. v. 9. Sed nec fines gentium, in quibus itidem Christus docuerat, exprimunt, quia velut in transitu & brevi tempore ibi docuerat. Proponitur autem in hac Pontificum accusatione denuò repetita exemplum impudentiæ hypocritis propriæ. Pilatus vir eximia prudentiæ & iudicii acerrimi Christum innocentem pronunciauerat atq; ab intentatis criminibus ipsum absoluerat, sed Pontifices nihilominus mendacissimam suam accusationem prosequuntur. Testes contra Christum producti fallitatis convicti erant, sed Pontifices conficta illa crimina nihilominus urgent. Illi ipsi erant, qui seditionem in populo concitabant disputantes in Synagogis suis, non licere tributum dare Cæsari, utpote Magistratui extraneo Matth. 22. v. 17. quinimò eà ipsâ horâ populum concitabant contra Christum. Marc. 15. v. 11. ἰ ἀρχιερεὺς ἀνέστησαν τὸν ὄχλον, ubi eadem voce Evangelista utitur, quam hoc loco Christum proferunt, nihilominus non verentur culpam hujus criminis in Christum mendacissimè conferre. Eadem adhuc hodie fortuna est doctrinæ Christi, quam Evangelicam vocare solent. Accusatur seditionis, cum Magistratui obtemperare doceat & publico summi Magistratus iudicio in Imperio Romano sit recepta, quod nunquam fuisset factam, si eam esse seditionem statuisent. Tumultus per Evangelii prædicationem excitatus nequaquam tribuendus est ipsi doctrinæ vel præconibus ac confessoribus ejus, sed pertinaci & insanabili hominum malitiæ, qui veritati cœlesti resistunt, ejusque oppressionem quarunt. Christus erat mansuetus, obediens, humilis, doctor veritatis, idem tamen disertè pronunciat Luc. 12. vers. 51. *putatis, quia pacem veni dare in terram? non, dico vobis, sed separationem, v. 52. erunt enim ex hoc quinque in domo unâ divisi tres in duos, & duo in tres &c.* cujus separationis ac dissensionis causam qui ipsi doctrinæ tribuere vellet, in Christum pacis autorem ac Principem injuriis foret, unicè igitur tribuenda est hostium malitiæ & morbo animi, quo derinentur. Neque enim aliter doctrina Evangelii turbat populum, quàm pharmacum turbat corpus vitiosis humoribus repletum, quod totum intereat necessè est, nisi talis concussio ad salutem ipsius fiat. Cæterum quamvis hæc Pontificum accusatio esset mendacissima & impudentissima, tamen novæ ignominie & passionis Christo fuit materia. Pilatus enim audita Galilææ mentione interrogavit, *num homo ille reus esset Galilæus, & ut cognovit, quod ad Herodis ditionem pertineret, remisit eum ad Herodem, qui & ipse Hierosolymis erat per id tempus, & ὁ ἀνδρῶν τῶν Γαλιλαίων* &c. ambigüè dictum, potest enim ἀνδρῶν τῶν Γαλιλαίων pertinere ad subjectum & prædicatum quaestionis. An hic domo sit Galilæus, vel an hic sit homo Galilæus, sed articulus additus ostendit nomen ἀνδρῶν τῶν Γαλιλαίων & hoc loco subjecti esse positum. Cum enim Christum designet, tamen velut ignotum generali hominis appellatione intelligit: quicquid sit, res eodem recidit. Refert autem Pilatus ingenium illorum qui causas odiosas à se in alios devolvunt, ne hominum odia incurrere cogantur. Perspecta erat Pilato Christi innocentia, cui etiam publicum

dederat præconium, videbat insuper Pontifices immani quodam odio contra Christum flagrare, ipsiusque mortem cupidissimè quærere, ne igitur cogeretur vel contra conscientiam suam testimonium Christum innocentem condemnare, vel Pontificum odia in se derivare, ideo politicâ quadam prudentiâ usus ad Herodis tribunal reum ablegare cogitat, ut si non posset Jesum liberare, saltem ipse à causa liberaretur. Videbatur sibi hac ratione optimè consulere, nam nec contra conscientiam agere, nec Pontificum favorem effundere cogebatur, videbatur etiam causas consilii sui honestas & iustitiam habere, quia Herodes erat religioni Judaicæ addictus, ergo poterat rectissimè de doctrina iudicare, quæ hæreseos & seditionis erat accusata. Idem in Galilæa habebat ἐξουσίαν, ergo ad ipsum pertinebat causam hominis Galilæi cognoscere. Poterant insuper hac honoris significatione sopiri similitates, quæ erant inter Herodem & Pilatum, ergo Christus omninò videbatur ad Herodem ablegandus ac singulari prudentiæ tribuendum, quod Pilatus Christum eò ablegare cogitat. Sed si rem ipsam, juxta veritatis trutinam expendere velimus, apparebit, Pilatum in hoc suo consilio & proposito gravissimè peccare, siquidem detrahit autoritati Imperatoris sui captivum hunc ad Herodem transmittendo, cum ageretur de iudicio hominis, educatione quidem & habitatione Galilæi, in Judæa tamen apprehensi & iudicati; innocenti insuper sanguine Pontificum & populi Judaici gratiam mercatur; jus quarit ab eo, qui publicis flagitiis & crudelitate erat infamis; Christum, cujus innocentia ipsi probè cognita & perspecta erat, novis periculis in aula Herodis expectandis objicit, ac metu odiorum innocentem debito patrocinio destituit. Ita solet politica prudentia nisi timore Dei fuerit temperata, in extremam stoliditatem & maximum incommodum delinere, *perdit enim Deus sapientiam sapientum.* Eccl. 29. v. 14. 1. Cor. 1. v. 15. Insistunt autem Pilati vestigiis, qui veritatem & confessores veritatis propter hominum odia sibi metuenda necessario patrocinio destituunt, qui causam innocentis falsis calumniis opprimi sinunt, ut favorem Magnatum conservent, quorum hominum in aulis larga seges nascitur. Solet hoc politicâ prudentiâ specie venditari, sed Tullius ex luce Naturæ rectè statuit, *esse quandam injustitiæ speciem, injuriam à proximo, cum possis ac debeas, non propulsare.*

II. *Abductio Christi ad Herodem.* Sic igitur Christus jubetur à Pilato abduci ad Herodem ac sequitur cum cohors Pontificum & totius populi, ut ex sequentibus intelligitur. Erant autem inimicitie vel potius similitates (quia magnates odia sua premere possunt) inter Herodem & Pilatum, quas hac oblatione captivi alicujus ex Galilæa oriundi Pilatus sopire voluit. Herodes Ascalonita senior, qui dicitur magnus, infantum Bethleemicorum interfecto, totam Judæam generaliter sic dictam olim rexerat, cum verò post mortem ipsius de divisione regionis inter liberos convenire non posset, Imperator Augustus, coram quo litigabant, talem instituebat divisionem, ut dimidia pars assignaretur Archelao, cujus mentio fit Matth. 2. v. 22. residuum iterum in duas partes dividebatur, quarum una Philippo, altera huic Herodi Antipatri tribuebatur. Postea verò Archelaus suâ Tyrannide

nide effecerat, ut ab imperatore in exilium relegaretur & in locum ipsius constituerentur Praesides, qui Judæam specialiter sic dictam & Samariam administrarent, Galilæam huic Herodi Antipæ relicta. Hæcerat prima odii inter Herodem & Pilatum Praesidem causa. Quod enim Pilatus in Judæa obrinebat, id videbatur jure hæreditariæ successione Herodi deberi: accedebat insuper alia, quod Pilatus sanguinem quorundam seditiosorum Galilæorum cum sacrificiis miscens & hac ratione graviter in eos animadvertens Herodis in Galilæa tetrarchæ autoritati detraxisset & in ipsius ditionem ac jura irruptionem fecisset dicitur Luc. 13. vers. 1. voluit igitur Pilatus animum ipsius mitigare, Galilæam quendam capitis reum ad ipsum ablegando. Cæterum hic Herodes Antipas Galilææ tetrarcha. Luc. 3. vers. 1. fuit professione quidem Judæus, sed interim crudelissimus & improbitissimus hypocrita, abduxerat à fratre suo Philippo conjugem Herodiadem Matth. 14. vers. 3. cumque hoc nomine à Johanne Baptista, quem alias ut Prophetam reverebatur ac libenter audiebat Marc. 6. v. 20. publice reprehenderetur, coniecit eum in carcerem, mox etiam decollari iussit Luc. 9. v. 7. Christus eum vocat *vulpem* propter hypocriticam calliditatem. Luc. 13. v. 32. ex quo facile intelligitur, quare Pontifices & Seniores tam facile consenserint iudicium de Christo Herodi committi, noverant enim animum ipsius sanguinarium, quem decollatione Johannis manifestum fecerat, in cuius necem ipsi Pharisei consenserant teste Hieron. in c. 17. Matth. Noverant hunc Herodem Christo infensum esse, propterea quod existimabat animam Johannis à se interfecti in ipsum immigrasse Luc. 9. vers. 9. ideo spem certam fovebant, eundem crudelitatis gladium ab Herode in Christum fore acuendum, quem in Johannem Christi præcursores ac discipulum jam antè strinxerat. Accedebat etiam illud, quod Herodes eo tempore Hierosolymis sublebebat, erat enim natus Judæus Patre profelyto, ideo juxta legem divinam Ex. 23. v. 17. Hierosolymam ad celebrandam Paschatos festivitatem venerat, facile igitur concedebant Pontifices, Christum ad Herodem mitti, cum propterea non fuerit ipsius in Galilæam usque proficiscendum, sed trecentorum quinquaginta gressuum iter in ipsa urbe conficiendum, hanc enim inter prætorium Pilati & aulam Herodis fuisse distantiam, tradit Adrichomius in theatro terræ sanctæ num. 207. Sperabant denique in publicum apud omnes contemptum adductum iri Jesum, si per plateas urbis vincus ac ligatus per lictores ab uno tribunali ad aliud protraheretur. Sed nobis etiam hac in parte *ad manum & consilium Dei* respiciendum est Act. 2. v. 23. c. 4. v. 28. divini namque consilii dispensatione factum, ut ab omnibus tribunalibus Ecclesiasticis & Politicis, Romanis & Judæis, Prætorii & regis innocentia testimonium Christus referret atque immensis Pontificum, Scribarum & Seniorum malitia magis conspicua redderetur, ne qua Judæis remaneret excusatio. Ipse quoque Herodes Galilææ tetrarcha, qui & nativitate & religione Judæus erat, quid de Christo statuat, ostendere permittitur, ut uterque populus gentilis & Judæus, utraque etiam Palæstina regio, Judæa, in qua Christus erat natus, & Galilæa, in qua erat educatus, in necem ejus

Harm. Tom. III. vel Gerbard. Cont. pars quarta.

consensisse monstrarentur. Iniquissimum profecto erat, iudicium de Christo iustitiæ doctore & castitatis Magistro committi homini crudeli, sanguinario, incestuoso, callidissimo, hypocrita, Epicuræo &c. sed propter nos etiam hanc passionis partem sustinere voluit Jesus, ut ad tribunal injustissimi iudicis pertractus ab accusatione iustissima coram divino tribunali nos liberaret. Quamvis verò de hac Dominicæ Passionis parte non videantur expressa & specialia vaticinia extare, tamen si accuratè Scripturas expendamus, apparebit ne eam quidem partem in prædictionibus de sua passione esse à Christo prætermisam Matth. 17. v. 11. cum discipulis ex monte Galilææ, in quo transfiguratio facta erat, descendens, Christus passionem & resurrectionem suam prædiceret, atque illi quærerent, cur ergo Scribæ dicunt, quod Eliam oporteat prius venire, responderet illis Christus. *Elias jam venit, & non cognoverunt eum, sed fecerunt in eo quæcunque voluerunt, sic & Filius hominis passurus est ab eis.* Ubi certum est, Eliæ nomine intelligi Johannem Baptistam, ita enim exponitur vers. seq. 13. de eo Christus dicit, quod fecerint in eo quæcunque voluerint, puta Herodes & Herodias, illorumque ministri, quando igitur subjungit, *Filium hominis itidem passurum esse* *ὡς ὁ υἱὸς ἀνθρώπου* ab illis, notanter significat hanc passionis suæ partem, quam in aula Herodis propter nos sustinere voluit.

III. *Acta coram Herode.* Herodes viso Jesu gavisus est valde, tenebatur enim multo jam tempore cupiditate videndi illum, eo quod audierat multa de illo & sperabat se signum aliquod visurum ab eo fieri. Luc. 9. v. 7. commemoratur, quod Herodes tetrarcha post interfectum à se Johannem audiens omnia quæ à Christo fiebant, hæsitaverit *δυσωφής* admirandus, hæsitans ac dubius erat, eo quod diceretur à quibusdam, Johannem surrexisse à mortuis. Pharisei teste Elia in Thisbi fovebant opinionem de *μετεμψυχώσιν* Platonica, inde quidam ex populo statuebant, sanctam Johannis injustè interfecti animam in Jesum Nazarenum miraculis illustrem immigrasse. Quidam verò existimabant Eliam iterum apparuisse, quidam aliquem ex veteribus Prophetis surrexisse. Herodes igitur pœnam sceleris sui metuens *quarebat Jesum videre*, ut cognosceret an lineamenta faciei responderent, an esset ille ipse Joh. à se olim interfectus, sicut hunc suum metum coram ministris aulicis non dissimulat, sed audiens famam de Christo disertè inquit Matth. 14. v. 2. Marc. 6. v. 16. *Hic est Johannes Baptista, ipse surrexit à mortuis, ideo virtutes operantur in ipso.* Eò respicit Evangelista Lucas, quando dicit Herodem *ὃς ἔβρανε* multo jam tempore ac latis jam diu voluisse Christum videre, nimirum à tempore decollationis Baptistæ & perceptæ de Christo famæ. Optabat Christum videre, non autem audire: optabat videre, ut cupiditatem animi res novas percipiendi expleret, non autem optabat audire, ut ex doctrina & concionibus ejus proficeret. Audierat de Christo multa, quod cæcis natis oculos, surdis aures, ac mutis linguas aperuerit, quod leprosos sanaverit ac mortuos resuscitaverit, inde sperabat, se quoque miraculo quodam ludicro ac præstigiatorio à Christo honoratum iri, ut gratiam aulicam hac ratione aucupatus dimissionem suam impetrare posset, videns igitur Je-

sum ad se adductum *λίαν ἐξ ἄλλου ἰμπενσὲ* gaudebat, atque interrogabat eum multis sermonibus non quidem de necessariis & utilibus doctrinæ cœlestis capitibus, sed de rebus frivolis, abstrusis & non necessariis. Suspiciabatur Johannem in Christo revivisse, procul dubio igitur quæsit de statu animarum post mortem, quando futurus sit mundi finis, ubi fuerit Deus ante mundi creationem, quid eo tempore egerit &c. quæsit an esset puer ille, in cujus nativitate nova stella emicuerit, quâ arte verborum miracula sua fecerit, sitne Johannes Baptista redivivus, an aliquis ex veteribus Prophetis &c. Quæsit autem non studio discendi, sed animo calumniandi; non ut veritatis amator, sed ut subdolis tentator; non ut pietatem disceret ac respiceret, si enim eo animo fuisset præditus, Johannem concionatorem aulicum, veritatis præconem & pœnitentiæ doctorem non interfecisset, sed ut curiositati suæ satisfaceret. Jamdudum consilia agitaverat de Christo interficiendo, ut colligitur ex Luc. 13. vers. 32. ideo facile cogitari potest, quale fuerit desiderium videndi Christum, quale gaudium de Christo sibi adducto & quales interrogaciones ipsi proposuit. Bonum est gaudere viso Jesu, quia Jesus est fons omnis gaudii ac visio Jesu est omnium electorum gloria, sed gaudium Herodis de viso Jesu non procedit ex desiderio Spiritus, sed ex curiositate carnis. Conversatus erat Christus in Galilæa Herodis ditione, aliquot annis, quàm etiam prædicatione suâ & famâ miraculorum totam repleverat, sed Herodes nunquam hæcenus eum viderat, nec ad se vocaverat, procul dubio quia malè sibi conficius metuebat ne à Christo propter incestum & injustam Johannis cædem reprehenderetur. Jam verò cum Christus de gravissimis criminibus accusatus, vinculis restrictus, ac morti adjudicatus ipsi adduceretur, cupidè eum vidit & de multis interrogavit. Desideravit igitur videre Christum non sancto quodam fidei desiderio, quale fuit Patriarcharum, Regum ac Prophetarum in Veter. Testam. Luc. 10. vers. 24. Johann. 8. vers. 56. sed carnali affectu ac novitatis studio, neque enim antea obstructus ipsi fuerat aditus Christum docentem audiendi & miracula ejus videndi, quam occasione discendi supinè neglexerat, hic autem viso Jesu impensè lætatur, non modò propter honorem sibi à Pilato hac in re habitum, sed cum primis quia sperabat curiosis suis quæstionibus à Christo responsum iri, seque miraculum aliquod à Christo visurum, quod oculos pasceret & oblectaret, qualia Johannes coram ipso non ediderat Johan. 10. vers. 41. Repræsentat igitur Herodes ingenium illorum politicorum, quibus religio & studium pietatis non est cordi, sed id solum modò quærunt, ut nova, inutilitata & abstrusa cognoscant, quæ ad salutem obtinendam nihil quicquam faciunt. Similes etiam sunt Herodi, qui sacras literas legunt, non ut viam salutis ex illis discant, sed ut curiositatem ingenii sui expleant; qui controversias Theologicas & scripta utriusque partis evolvunt, non ut veritatem inveniant, sed ut vulnera Ecclesiæ rideant: qui carnis libertatem in doctrina Evangelica quærunt, qui conciones audiunt, non ut ex illis emendentur, sed ut pruritu aurium satisfiat, qui audiunt non amore veritatis, sed studio novitatis, ideoque vocem

Spiritus sancti ac dicta Scripturæ in concionibus prolata somnolentè atque officianter audiunt, sed quando phalerata verba, jocosa dicteria, suaves Historiæ, conficta Legenda &c. proferuntur, tunc demum attentis auribus auscultant, quales auditores erant Athenienses, qui ad nihil aliud vacabant, nisi ut audirent aliquid novi Actor. 17. vers. 21. Ad hanc classem referendi sunt etiam illi, qui non contenti verbo in Prophetis & Apostolicis scriptis revelato nova miracula quærunt, ad quos rectè dicit Gerson in expos. pass. *Miracula præterita tibi sufficere debent, si ea credis: quod si ea non credis, neque profectò nunc illis fidem adhiberes, quæ videres & audires, imò ea contemneres, calumniis afficeret ac reprobares.* Idem enim præposteris illis auditoribus contingere solet, quod Herodi contigit, qui nihil quicquam responsi à Christo accepit, paratione etiam illi non perveniunt ad salvificæ veritatis cognitionem & salutis in Christo possessionem. *Jesum nihil illi respondebat*, inquit Evangelista, non solum nullum edebat miraculum, sed nec ad interrogata quicquam respondebat. Ut doctrinam suam ad oblectandas solum aures audiri noluit, ita quoque miracula sua ad pascendos solum oculos & curiositatem explendam referri hoc ipso facto prohibuit. Memor præcepti sui Matth. 7. vers. 6. *nolite sanctum dare canibus, nec margaritas vestras projicere porcis*, responsum illi denegavit, quem crudelitas canem & carnis voluptates porcum fecerant, ac re ipsa ostendit, se non esse Salvatorem ac Magistrum illulorum, hypocritarum, Epicuræorum, qui in manifestis delictis ac in cæno voluptatum inlitar porcorum voluntantur, qui ludum ac jocum ducunt verbi ministerium, qui sine pœnitentia in sceleribus pergunt &c. proinde qui veritatem ex Christo audire & viam salutis cognoscere desiderat, animo discendi cupido audiat, in vero Dei timore quærat, pœnitentiam agat & à peccatis desinat. Miserat Deus Herodi Johannem pœnitentiæ præconem & justitiæ doctorem, sed quia Herodes illum repudiaverat & in gratiam meretriculæ interfecerat, ideo dignam crudelitatis suæ pœnam experitur nullam à Christo responsum audiens. Nec formari nec proferri potest verbum sine voce, sed Johannes erat vox Domini Esa. 40. v. 3. Matth. 3. vers. 1. quem Herodes occiderat, Christus erat verbum Dei Johan. 1. v. 1. quid ergo mirum, quod Herodes verbum à Christo audire non fuerit dignus judicatus? Quidam putant, Christum ideo noluisse vel miraculum aliquod coram Herode facere, vel ad interrogata ejus respondere, ne liber ab ipso dimitteretur. Sed constabat Herodi jam ante de miraculis Christi in Galilæa editis, ideo apud crudelem hypocritam parum profecisset Christus, si vel maximè curiositati ipsius novo quodam miraculo satisfecisset. Quomodo autem hoc silentium Christi fuit acceptum? Principes Sacerdotum & Scribæ, qui cum Jesu ex prætorio ad aulam Herodis venerant, abutuntur eo ad colorem quendam accusationibus suis quarendum, quasi de criminibus intentatis convictus respondere ac sese purgare nequeat, ideo *accusant eum acriter*, *ἔειπεν* dicitur is, qui est *boni habitus*, qui bonis ac firmis nervis est præditus, inde *ἐκτόνωσεν* intentis viribus, *valide, vehementer*, apud Aristoph. in Plat. *Acriter &*

vehementer dixerat accusator, inquit Cic. pro Flacco, quod Græcus diceret, ἐπισημασ. Quidam Codices legunt ἐπισημασ intente, acriter, summâ contentione ab ἐπισημασ intendo, est enim utriusq; adverbii eadem significatio. Act. 18. v. 28. Apollus ἐπισημασ convincebat Judæos per Scripturas Jesum esse Christum, hoc est magnâ contentione omnique animi impetu disputabat contra Judæos & publicè eos ex Scripturis convincebat. LXX. utuntur pro יוֹסֵף Jos. 6. vers. 8. ἐπισημασ intente clamabant. Syrus habet adverbium ἰσχυρῶς vehementer, pertinaciter, impudenter ab ἰσχυρῶς roboratus fuit, prevaluit. Sensus igitur est, quod summi Sacerdotes summâ impudentiâ accusationes suas repetiverint easq; summo conatu, intento clamore, continuè & pertinaciter urserint, metuentes scilicet, ne Herodes ob taciturnam modestiam & probitatem ex vultu Christi elucens eum dimitteret liberum. Deprehensi erant coram Pilato in manifesto mendacio, defecerant in probatione, audierant publicum innocentie testimonium à iudice fuisse reo datum, nec tamen desistebant ab accusatione, ita solent odium & invidia cum impudentia esse conjuncta ac semel incitata crudelitas nescit consistere. Hac igitur ratione Pontifices silentio Christi ad accusationem suam stabiliendam fuerunt abusi. Herodes silentium illud contemptum sui interpretatur, par pari igitur reponens vicissim contemptum eam, à quo se contemptum existimabat. Sprevit eum, ait Evangelista, cum suis exercitibus; cumque illisset, indutum veste splendidâ remisit ad Pilatum. Non passus est mendaciis & calumniis Pontificum sese commoveri, ut sententiam mortis in ipsum ferret aut durius quippiam in eum statueret, sed satis habuit contemnere eum, à quo se contempti judicabat, ἐξουθενῶν vel ἐξουθενῶν est aspernari, pro nihilo ducere, nihil facere ab ἐξουθενῶν nullus q. d. ἔδε ἐξουθενῶν per crasin. Crebrò usurpatur in N. T. utpote Luc. 18. vers. 9. Act. 4. vers. 11. Rom. 14. vers. 3. &c. affine illi est verbum ἐξουθενῶν & ἐξουθενῶν ejusdem omnino significationis ab ἐξουθενῶν q. d. ἔδε ἐξουθενῶν ne unus quidem. LXX. utuntur verbo ἐξουθενῶν pro ἰσχυρῶς ignominia afficit, ex alto despectu, abiecit animo conculcandum, 1. Reg. 2. v. 32. 2. Paral. 36. v. 16. Proverb. 1. vers. 7. Item pro ἰσχυρῶς cum fastidio quodam rem sive personam aliquam tanquam vilem & contemptam rejicit, 1. Reg. 7. vers. 7. Syrus habet verbum ἰσχυρῶς, jocularis est, ἐξουθενῶν additus deinde fuit ἐπισημασ illusio, ludificatio. Herodes enim cum armato suo satellitio, quo stipatus erat, non solum contemnit, sed etiam illudit Christo, habet eum pro fatuo ac stolido, qui magna quidem de se jactitet, sed cum ad rem ventum est, nihil præstare possit, ἐπισημασ πρὸς ἑαυτὸν ἀντὶν ἐξουθενῶν, habetur in Græco, per quod innuit videtur, in vestis illius induitione fuisse Christum ab Herode illusum. Sed verisimilius est, modis compluribus aliis hanc illusionem satellitibus regis fuisse peractam, ideoque divisim hæc esse accipienda, quòd & illuserit, & vestem albam ei induerit, ἐπισημασ proprie est instar pueri aliquem tractare, ludificari & irridere. Syrus habet verbum ἰσχυρῶς irrisit, illudit. LXX. utuntur Jud. 16. vers. 28. de Simione à Philistæis illusio, qui fuit typus Christi. 2. Pet. 3. vers. 3. Judæ v. 18. vocatur ἐπισημασ, qui doctrinam de extremo judicio instar fabulæ ha-

bent ac falsè irrident, talis ἐπισημασ est hoc loco Herodes, qui doctrinam Christi non solum repudiatur, sed etiam pro ludo & joco habet, ideo etiam Christum ut morionem tractat. Hanc sui illusionem prædixerat Christus Matth. 20. v. 19. Marc. 10. v. 34. Luc. 18. v. 32. quam propter nos sustinere voluit. Per peccatum amilimus lucem sapientiæ in mente primorum parentum relucens ac nostrâ stultitiâ meriti sumus æternam illusionem & ignominiam, sed Christus nostri loco illusio & semifatuus loco habitus factus est nobis à Deo sapientiæ 1. Cor. 1. v. 30. propter nos illudi & contemni sustinuit, ut ad cœlestem sapientiam & gloriam nos perduceret. 2. Reg. 2. vers. 23. cum pueri illuderent Eliseo dicentes, Calve, calve, irrisiois vindices carne pascunt urfos: potuisset Christus pari vel etiam graviore penâ irrisores suos visitare, sed propter nos illusiones illas sustinere & clypeo patientiæ ad informationem nostri sese contra illas munire voluit. Quòd si & nos illudamur ac contemnamur, sicut Prophetis in mundo contigisse apparet, 2. Paralip. 36. v. 16. cogitemus idem CHRISTO evenisse, ac τὸ μαρτυρῆσαι ἑαυτὸν ἰσχυρῶς sapientius hominibus esse 1. Cor. 1. vers. 25. Observetur verò non Herodem solum illuisse Christo sed etiam ipsius ἐπισημασ exercituum h. e. stipatores, latrones ac satellites. Quidam putant Herodem adduxisse secum exercitum ex Galiliæ, quòd metuerit sibi à Pilato, cum quo inimicitias gerebat, sed convenientius est in genere, τὰ ἐπισημασ accipere pro satellitibus aulicis, unde Syrus generaliter vertit ἰσχυρῶς ministri. Comprehenduntur enim hoc nomine omnes Herodis aulici, videlicet proceres, qui honoris causâ ipsi aderant; satellites armati, qui custodiæ corporis erant præfecti; armatum satellitium, quo stipatus erat & ministri omnis generis, etiam vilissimi quique servuli, hi omnes illudente Rege statim illudunt & ipsi, in aulis enim regnat adulatio, quæ nomen ex eo sortita est, quòd ad aulas prorepere soleat, ac moribus Regis aulici se conformare consueverunt, Utique Ducum licuos, sic mores castra sequuntur. Herodes Johannem Baptistam primum cupidè audiebat & Christum videre desiderabat, sperans doctrinâ Johannis & miraculis Christi honorem quendam aulicæ suæ conciliatum iri. Sed cum Johannes flagitia Regis argueret, in carcerem abducitur & in gratiam Herodiadis decollatur: cum Christus responso eum judicaret indignum; nec prestigiatoris miraculis libidinem ipsius explere vellet, contemnitur & illuditur. Eadem fors concionatorum piorum ac fidelium in aulis plerisque esse solet, primum quidem cupidè audiuntur, sed si velint aures Dynastum mordaci rodere, verò ac detrectent moribus aulicis sese accommodare, contemnantur ac irridentur. Solet enim contemptus Christi & ministrorum ejus esse quasi proprius aulis, siquidem quando in illis audiuntur dira & execrationes, exercentur comestationes ac compotationes, ministri verbi contemptui ac risui habentur, quid aliud agitur, quàm quòd Christus contemnitur atque illuditur? Atque hoc alterum est, quòd Christo in aula Herodis obtigit videlicet subsannatio & illusio, huic contemptui & illusioni accessit tertio loco induitio vestis candidæ. Hæc itidem spectabat ad contemptum & illusionem Christi, proponitur enim in hoc vestitu omnibus deridendus & exi-

& exhibendus velut Rex stultorum ac morio quidam aulicus, qui stolidissimâ quadam insanîâ Regis honorem affectarit, cum sit homo omnium abjectissimus. Vestis λαμπρὰ est splendida, præclara, magnifica & illustris. Quia verò Reges, Principes ac Dynastæ in oriente vestes candidas gestare fuerunt soliti, ut colligitur ex Gen. 41. v. 42. Esth. 8. v. 15. ideò interpres vertit *vestem albam*, significans splendorem & magnificentiam hujus vestis in albo colore fuisse sitam. Act. 10. v. 30. Angelus Domini venit ad Cornelium ἐν ἐσθήτῃ λαμπρῇ Latinus interpres iterum vertit *in veste candida*, quia Angeli solent ἐν λευκοῖς apparere Matth. 28. v. 3. Marc. 16. v. 5. Joh. 20. v. 12. Act. 1. v. 10. Sic Jac. 2. v. 2. ἐσθήτῃ λαμπρῇ vertit *candidam* mox v. 3. *præclaram*, quia color vestium albus magnatibus fuit in usu. Apoc. 15. v. 6. dicuntur ἐνδεδυμένοι λιὸν καθαρὸν καὶ λαμπρὸν, atq; Apoc. 19. v. 7. περιεβλημένοι βύσσινον καθαρὸν καὶ λαμπρὸν qui Apoc. 19. v. 14. dicuntur ἐνδεδυμένοι βύσσινον λευκὸν καὶ καθαρὸν, ex quo intelligitur λαμπρὸν in vestitu esse λευκὸν, Apoc. 22. v. 1. fluvius aquæ vivæ in cœlesti Hierosolyma dicitur λαμπρὸς ὡς κρύσταλλον, jam vero notum est & aquæ & crystalli colorem ad album accedere. γ. 16. stella matutina dicitur ὁ ἄστρο λαμπρὸς, Jam verò Lucifer fulgens, quadam albedine sese oculis nostris conspicendum exhibet, ut enim tenebris nigredo, ita contrâ luci albedo tribui solet. λαμπρὸν φάσγανον dicitur Iliad. β. σελήνην λαμπρῶν vocat Thucyd. lib. 7. Hist. Apud Hippoc. in lib. de diætâ in morbis acutis eodem usurpatur λαμπρὸν, λευκὸν & ἄσφραγες. Syrus vero hoc loco aliter vertisse quibusdam videtur, induit eum vestibus צהרורין coccineis, ut Tremel. reddidit, צהרורין enim illis est coccinum à pulcritudine, inde ἐσθήτῃ κοκκίνῃ Matth. 27. v. 28. Syrus hac voce reddidit. Sed quia radix צהר in genere significat splenduit, clarus fuit, resulsit, ideò etiam rectè verti potest per vestitum splendentem, jam vero splendor vestium non solum in coccineo sive purpureo, sed vel maximè in albo vestitu conspicitur, ac צהר splendor tribuitur vestibus, in quibus Christus in sua transfiguratione conspectus est Marc. 9. v. 3. de quibus expressè ibidem dicitur, quòd fuerint ἡμέραι λευκαὶ ὡς χιὼν candida velut nix, qualia fullo non potest super terram candida facere. Luna apud Chaldaeos dicitur צהר Lucifer apud Arabes צהרה à splendore, quem ad albedinem in his astris devergere oculorum conspectus ostendit. Rectè igitur Interpres Latinus vertit ἐσθήτῃ λαμπρῇ *vestem albam*. Quia vero in præcedentibus dixit Evangelista, Herodem illustrasse Christo, ex eo facilè intelligitur, hanc vestis candidæ induitionem non ad honorem & dignitatem, sed ad irrisionem atque ignominiam Christi spectasse, proinde non fuit vestis nova, elegans & nitida, sed verus, detrita & contempta ex pulvere & à blattis eruta, quam fortassis Herodes ipse olim gestaverat. Induunt igitur, vel ut Græcus textus significanter dicit, *injiciunt* Christo hanc togam candidam vetustate detritam & abjectam, ut illudant ipsi, quòd fatuâ quadam simplicitate Regis titulum & dignitatem affectarit, nam color vestium albus non solum apud Persas & Ægyptios, sed etiam apud Romanos Regiæ dignitatis insignie fuit. Regum diademata fuisse alba notat Casaubonus ad librum primum Suetonii cap. 79. ideo in Pompejo *fascie cretæ & candidæ* sermonibus

occalionem præbuerunt, quasi regnum affectaret, ac togâ candidâ apud Romanos utebantur, qui Magistratum ambiebant. Cogitari etiam potest, vestem candidam fuisse Christo ab Herode datam, propter affectatum honorem summi Sacerdotii. Procul dubio inter capita accusationis coram Herode religionis professione Judæo etiam hoc irserunt Pontifices, quòd Christus acriter taxando corruptelas doctrinæ & vitam pessimam Sacerdotum, in ordinem Ecclesiasticum injurius fuerit ac sibi ipsi per applausum populi ad dignitatem Pontificiam aditum parare voluerit. Herodes igitur propter Regis & Pontificis dignitatem stolidè affectatam, veste coloris regii & Sacerdotalis ipsum induit, sed detritâ & obsoleâ, ut hoc pacto illius fatuitati (ita namque id interpretabatur) illuderet. Notum est in ornatu Sacerdotali fuisse etiam vestem candidam, videlicet tunicam strictam ex bysso Exod. 28. v. 39. erat præterea vestis alba etiam apud gentes Sacerdotii in signe & cum sacris operabantur, tam Sacerdos, quàm ille qui sacrificium exhibebat, erant albis induti. Sic Athenis Prytaneî sacra faciebant λευχίμωνες καὶ ἐσεφαιμένοι eodemque habitu Curiam ingrediebantur, an litassent renuntiaturi, ut ex Plutarcho & Theophrasto ostendit Casaubonus exercit. 16. ad annal. Baron. cap. 73. proinde non improbabiler dicitur, etiam Sacerdotali dignitati Christi hac veste ab Herodiani fuisse illusum. Denique quia morti adjudicatis vestes atræ ac pullæ dari consueverunt, color verò albus signum absolutionis fuit, sicut Poeta canit lib. 15. metamorph.

*Mos erat antiquis niveis atrisque lapillis,
His damnare reos, illis absolvere culpâ.*

Josephus etiam I. 14. antiq. cap. 17. & lib. 16. c. 14. refert apud Judæos eam viguisse consuetudinem, ut alicujus criminis reus judicio postulatus atratum sorsisteret, ideò Herodes hac veste candidâ Christo indutâ significare voluit; fatuitatem hujus rei honorem Regium ac Sacerdotalem affectantis magis contemnendam & irridendam, quàm capitali supplicio vindicandam esse, ita namque ipse Pilatus hunc vestitum interpretatur, quòd sit signum innocentiae & absolutionis. Luc. 23. v. 15. *Remissi vos ad Herodem cum hoc vestro reo, sed ecce nihil dignum morte factum est ei.* Neque verò hunc contemptum, irrisionem & subsannationem Christi Herodes tulit inultam, sed contemnens Christum contemptus est tandem etiam ipse, juxta effatum divinum 1. Sam. 2. v. 30. *Quicumque honorificaverit me, glorificabo eum: qui autem contempnunt me, vilipendentur.* Cum enim non esset contentus dignitate Tetrarchiæ, sed Romanam magno apparatu profectus dignitatem Regiam à Cajo Cæsare peteret, pro summo honore summam reportavit ignominiam, accusatus enim coram Cæsare propter crimina gravissima, cum primis verò ob defectionem ab Imperio Romano, privatus est suâ tetrarchiâ ac cum sua Herodiade in perpetuum exilium relegatus dignas incestus, crudelitatis ac illusionis Christi poenas dedit, teste Josepho lib. 18. antiquit. Judaic. c. 9. (in al. edit. est. 14.) lib. 2. de bello Judaico cap. 8. Euseb. l. 2. Hist. Eccles. cap. 4. Niceph. l. 2. Hist. Eccles. cap. 9. Factum id anno Christi 39. h. e. quinquennio post

post hanc illusionem Christi. Talis tandem poena empactas ac irrisores illos ut appellantur Psalm. 1. v. 1. consequi iustissimo Dei iudicio consuevit. Quamvis verò Herodes ad contemptum & illusionem veste illà candidà Christum indui voluerit, divinà tamen providentia honor & dignitas eiusdem hoc insigni fuit manifestata, siquidem vestis illa symbolum est. 1. Regii officii Christo verè competentis. Vestitus candidus fuit insigne dignitatis regiae, ut paulò superius ostendimus, incedit igitur Christus in habitu regio ipso passionis tempore, mox videbimus eum coronatum ad locum crucis procedere, quia passionem ac mortem suam ideo sustinuit, ut ex regno Satanæ in suum regnum nos transferret & esset Rex noster. Propter peccatum redacti sumus sub potestatem ac dominium Satanæ, Christo igitur pro peccatis nostris satisfaciendum plenè fuit per passionem ac mortem, ut ex regno Satanæ translatos nos sibi asfereret ut regni sui civēs ac subditos. 2. Sacerdotalis dignitatis in N. T. unicè Christo convenientis. Sacerdotes V. T. in ornatu suo gestabant etiam tunicam byssinam & vestem lineam, ut igitur publico documento manifestum fieret CHRISTUM esse unicum N. T. summum Sacerdotem, cuius typi fuerunt Pontifices V. Test. ideo Christus candidà veste indutus fuit, cum Caiaphas Sacerdotalem vestem paulò antè scidisset in signum Sacerdotii à Synagoga auferendi. Quando summus Sacerdos V. T. sanctuarium ingressurus & sacrificia oblaturus erat, induebatur albis Pontificalibus, quia igitur Christus *seipsum Patri celesti vivificantem in odorem suavitatis brevi oblaturus erat* Ephes. 5. v. 1. ideo vestibus albis hic induitur velut Rex & Sacerdos noster, sicut hac duo encomia pulcherrimè conjunguntur Zach. 6. v. 13. *ipse gestabit decorem, & sedebit & dominabitur super solio suo & erit Sacerdos super solio & consilium pacis erit inter hæc duo.* 3. innocentie & puritatis in Christo resurgentis. Non est passus Christus propter sua facinora, ideo pulvis & atris vestibus indui noluit, sed propter nostra peccata; quæ, cum esset innocentissimus, ab omni labe peccati immunis, expianda in sese susceperat, in cuius innocentie ac puritatis signum vestis candida ipsi datur. *Hæc vestis alba, scribit Ambrosius in h. l. immaculata a passionis indicia tribuit, cum ipse sine maculatoius mundi peccata super se portavit.* Matth. 17. vers. 2. Marc. 9. vers. 3. in transfiguratione vestimenta eius apparent candida velut nix Apoc. 20. vers. 11. *insidet throno candido in signum puritatis, gloriæ ac felicitatis.* *Dilectus meus candidus & rubicundus eminent inter decem millia, inquit Sponsa Christi Cant. 5. vers. 10. candidus propter innocentiam, rubicundus propter sanguinis cruentationem: candidus actione, rubicundus sanguine. Oculi eius rubicundiores vino, & dentes eius lacte candidiores, Genes. 49. vers. 12. rubor oculorum denotat passionem, dentium candor puritatem, quia non est inventus dolus in ore eius* Esa. 53. v. 9. 1. Petr. 2. vers. 22. 4. dignitatis & gloriæ nobis partæ. Ut vestis candida fuit insigne regii & Sacerdotalis officii, sic Christus suâ passione fecit nos coram Deo Reges ac Sacerdotes Apoc. 1. v. 6. Qui Magistratum affectabant, togâ candidâ induebantur, unde *Candidati* dicebantur, Christus itidem est Candidatus regni cœlestis, affectabat regnum, non terrenum sed cœlestis, affectabat illud, non sibi, sed nobis, quod affectavit, *Harm. Tom. III. vel Gerhard. Cont. pars quarta.*

consecutus est & regnum cœlestis suo sanguine nobis mercatus est. Illusus & contemptus est propter nos in veste candida, hoc contemptu ipsius parta est nobis magna dignitas, ut in conspectu Dei & Angelorum simus preciosi. Propter nos veste candida, in passione suâ indui voluit, ut indui vestimentis albis coram throno Dei in æterna felicitate ac gloria olim comparere possimus Ap. 3. v. 4. 5. 18. c. 7. v. 9. & 13. intermissi choro viginti quatuor seniorum *vestimentis albis circumamictorum*, coronis aureis decoratorum & viventem in secula æternis laudibus extollentium Ap. 4. v. 4. & 10. c. 5. & 13. In Christi resurrectione & ascensione Angeli apparent vestibus candidis & fulgentibus amicti Matth. 28. v. 3. Act. 1. v. 10. & c. quare cum Christus passione suâ beatissimam Angelorum societatem nobis promeruerit, ut futuri olim simus *isai. 60. vers. 3. id est in medio passionis Historiâ vestitu candido indui voluit.* Naturâ gestamus omnes fordidam carnis tunicam, Judæ v. 23. sed Christus abluit nos suo sanguine & vestem candidam innocentie, iustitie & felicitatis æternæ nobis promeruit, cuius rei pulcherrimus typus proponitur Zach. 3. v. 3. ubi Josua sacerdos stat ante faciem Angeli, h. e. Christi, indutus vestibus sordidis, sed Christus v. 4. jubet auferre ab eo vestimenta sordida, & dicit ad eum: *Ecce abstuli à te iniquitatem tuam, & indui te mutatoris.* Et quia in prætorio Pilati paulò post purpurea veste Christus induitur, inde colligit Glossa ordinaria ex Beda in Luc. duplex Martyrii genus hac duplici veste significari, quòd Christus vernans ille *stosculus in pace gignat lilia candentia, in bello rosas purpureas.* Fausti dies olim notabantur albis lapillis: nos de die passionis Dominicæ rectius dicere possumus, quòd sit *niveis signanda lapillis*, quia attulit nobis absolutionem à peccatis. Hæc omnia piè & utiliter cogitari possunt, quando Christum indutum veste candidâ in aula Herodis intuemur. Porro Herodes illum eo modo tractatum & ornatum *ad eum se remisit ad Pilatum*, non absolvit innocentem nec condemnavit capitis accusatum, sed vinctum & ligatum ad tribunal prioris iudicis eum remisit contentus honore eo, quem in præsentatione captivi Galilæi sibi à Pilato habitum esse iudicabat, nolens interim absolvere eum, cuius innocentiam cognoverat, ne Judæorum odia incurreret. Ita norunt vafri politici causas odiosas à se in aliorum humeros transferre, Christo interim in membris suis patiente & innocentia patrocínio miserè ab omnibus destituta. Lactant. libr. 4. instit. divin. cap. 18. addit, *Herodem insigasse Pilatum, ut Christum crucifigeret, quia metuerit ne regno pelleretur.*

4. Consequens hujus abductionis. Pilatus & Herodes facti sunt inter sese amici in eodem die, h. e. redierunt in gratiam invicem, antea enim *ex. 20. vers. 1. simultas vel aperta inimicitia inter eos intercesserat*, cuius causas exposuimus superius. *Conveniunt duo lupi ad rapiendam unam ovem*, ait Gerson in expos. Pass. Pilatus vendicaverat sibi jurisdictionem Herodis in seditiosos quosdam Galilæos graviter animadvertens Luc. 13. vers. 1. Sed cum hoc loco captivum quendam Galilæum Herodis iudicio sistit, re ipsa ostendit, se nolle in posterum ea, quæ ad jurisdictionem Herodis pertinent, sibi vendicare Herodes igitur simultatem pristinam non solum deponit, sed etiâ vicissim honorem exhibet ei, à quo honoratus erat,

erat, captivum Galilæum in Judæa accusatum & comprehensum ipsi iterum sistendo, hac occasione extinctis odiis animi invicem coalescunt. Laudabile est, si quis alterum honore prevenire studeat Rom. 12 v. 10. præclarum est, si quis pacem conciliare quærat, sed maledicta est amicitia illa, quæ contra Christum inicitur, ac detestandus est honor ille, qui in Christo persequendo alteri defertur. Conqueruntur de hac Pilati & Herodis contra Christum conspiratione Apostoli Act. 4. v. 17. *Convenerunt reverè adversus sanctum puerum tuum Jesum, quem unxisti, Herodes & Pontius Pilatus cum gentibus & populus Israel &c. eodemque applicant vaticinium Psalm. 2. v. 1. Quare fremuerunt gentes, & populi meditati sunt inania, astiterunt Reges terræ, & Principes convenerunt in unum adversus Dominum, & adversus Christum ejus. Erant aliàs Herodes & Pilatus in causa religionis maximè discrepantes, siquidem Herodes superstitionibus Judaicis, Pilatus ethnicis idolomaniis addictus erat, sed cum de Christi capite ageretur, fiunt concordēs & unanimi consensu ipsum persequuntur. Eadem fabula mutatis saltem personis in mundo perpetuò fuit acta. Edomitæ cum Cananæis conspirabant contra Israelitas, ac nefandum illud concordie vinculum in occidendo Christo inter Herodem ac Pilatum constrictum quasi hæreditario jure ipsorum posteri acceperunt, quando Judæi & gentiles, licet genere, religione ac moribus differentes, in Christianis tamen persequendis & CHRISTI nomine extinguendo mutuas sibi tradiderunt operas. Quid hodie quan-*

doque fiat, notius est, quam ut commemorari debeat, manifestius quam ut explicari indigeat, turpius quam ut excusari possit. Potest etiam cogitari pertinere hoc ipsum ad contentum Christi, quòd Herodes judicium de Christo velut homine abjectissimo & contentissimo honoris causa à Pilato sibi oblatum acceptare noluerit, ita namque Christus & vera ipsius membra *pro purgamentis mundi ac pro quisquillis* haberi solent 1. Corinth. 4. v. 13. qui non sunt digni, propter quos multum laboretur, cum pro latronibus & facinorosis magnà quandoque contentione Judices seculi invicem depugnent. Aliam vero pacem & concordiam inter nos conciliare debet Christus & doctrina Christi, quam est ea, quæ inter Pilatum & Herodem in ipsius causa est inita, nimirum ut per fidem in Christum Deo reconciliati pacem cum proximo colamus ac mutuis officiis nos invicem juvemus, sicut veteres statuunt hac Herodis Judæi & Pilati gentilis per Christum reconciliatione significatum, quòd *ipse sit pax nostra, qui fecit utraq. unum, medium parietem macerie solvens, inimicitiam in carne sua, legem scil. mandatorum in decretis evacuans, ut duos conderet in semetipso in uno novo homine faciens pacem, utq. reconciliaret ambos in uno corpore Deo per crucem interficiens inimicitiam in semetipso, & veniens evangelizavit pacem &c.* Ephes. 2. v. 14. & seq. quæ omnia latius diduci possunt, Luc. 13. vers. 32. Matth. 23. v. 36.

*Dum vulpi gallina datur, (mirabile!) ritum,
Comprimet illa. Tuos sic Deus alma tegit.*

CAPUT CXCIIL.

CHRISTUS CUM BARRABA CONFERTUR, SED ILLI
A JUDÆIS PRÆFERTUR.

MATTH. 27. v. 15. MARC. 15. v. 6. LUC. 23. v. 13.
JOHANN. 18. v. 39.

RATIO ORDINIS.

Johannes consilium Pilati de conferendo Christo cum Barraba & alterutrius liberationem petendi potestate plebi Judaicæ concedendâ immediatè conjungit cum publico innocentie testimonio, quòd audita Christi confessione ipsi dederat. Sed ex Luca intelligitur inferendam esse Historiam abductionis ad Herodem, quâ viâ speravit Pilatus se liberatum iri ab homine, cujus innocentiam probè quidem perspexerat, sed veritus Judæorum odia patrocinium ipsius suscipere, eundemque absolvi volebat. Cùm verò videret Christum ad prætorium reduci, de aliis mediis cogitat, quibus elabi possit, ne vel innocentem sanguinem vel procerum Judaicorum gratiam effundere cogatur. *Nullam, inquit, invenio causam mortis in homine, castigatum igitur illum dimittam* Luc. 23. v. 16. Solebant Romani illos, qui deliquerant quippiam, quod non erat mortè dignum, virgis

cadere ac castigare, cogitat ergo Pilatus, si vel maximè hic reus non est promeritus hanc castigationem, tamen cupio hac in re gratificari Judæis ad sedandum ipsorum furorem, satius enim est innocentem flagellare, quam mortis pœnam eidem irrogare. Cùm verò vel à populo admonitus vel sua sponte pristinae consuetudinis recordatus die festo Paschatos maleficum quandam pœnam capitis promeritum liberum dimitendum esse intelligeret, mutat prius de flagellando Christo consilium, & cum impurissimo ac sceleratissimo latrone Barraba ipsum populo sistere cogitat, eidemque optionem dare, utrum ex his liberum sibi dari velit, firmiter enim sibi persuadet, Judæos non progressuros eò impietatis atque impudentiæ, ut Barrabam pestem illam ac perniciem Reipubl. Jesu Nazareno miraculis claro & beneficiis in ægrotos collatis conspicuo præferrent, sed fallitur opinione sua, ut series Historiæ porro ostendet.

CHRISTUS